TEL AVIV UNIVERSITY
The Lester and Sally Entin Faculty of Humanities
Department of Linguistics

אוניברסיטת תל-אביב
הפקולטה למדעי הרוח ע"ש לסטר וסאלי אנטין
החוג לבלשנות

בלשנות שפה ומוח

יום חמישי 7.5.2015

בניין גילמן ▪ חדר 496

09:45 – 10:15 בוקר טוב

10:15 – 10:30 דברי פתיחה – פרופ' אותי בת-אל, ראשת החוג לבלשנות

10:30 – 11:30 **ד"ר איה מלצר-אשר** ***זה הכל בראש*: הבסיס המוחי של היכולת הלשונית**

האם יש איזורים מיוחדים במוח האחראיים לשפה והיכן הם נמצאים? כיצד משפיעה פגיעה מוחית על יכולת הבנת השפה והפקתה? האם ניתן לדעת מה אדם חושב על סמך התבוננות בפעילות המוחית שלו? מה קורה במוח בעת תרגום משפה לשפה? בהרצאה זו נענה על שאלות אלו ואחרות, וננסה להתחקות אחר הבסיס הפיזיולוגי שמאחורי היכולת האנושית המופלאה ביותר – יכולתנו לדבר ולהבין זה את זה.

11:30 – 12:30 **ד"ר אוון-גרי כהן** ***איך קוראים לך?* סוגיות בתרגום שמות**

תרגום שמות, כמו תופעות לשוניות אחרות, משקף את מורכבות המערכת הלשונית של בני האנוש. במעבר שמות פרטיים משפה לשפה בולטים הרכיבים הלשוניים והחוץ-לשוניים המשפיעים על צורת השם המתקבלת בשפת המטרה. התופעות העולות בתרגום משמשות עדות ליחסי הגומלין בין מערכות שונות: דקדוק שפת האם על מערכות התפישה וההפקה שלה ומערכת הכתב לצד עקרונות אוניברסלים לשוניים הרלוונטים לכל שפות העולם.

12:30 – 13:30 בתאבון

13:30 – 14:30 **פרופ' מירה אריאל** ***כן* או לא? קטגוריות במבני ברירה**

מבני הברירה מעידים על התפקיד המרכזי של היסקים פרגמטיים בתקשורת. כשמציעים למישהו נישואין, עליו להשיב *כן* או לא, כלומר עליו לבחר רק אחת מן האפשרויות. אך כשבית המשפט מורה לעדה להשיב *בכן* או *לא* הכוונה היא גם ל'כן' וגם ל'לא' (כתשובות לשאלות שונות). החוקרים מציעים שלמרות שייתכן שהכוונה היא 'גם כן וגם לא', בדרך כלל אין זה כך. אני טוענת שבמרבית המקרים אין הכוונה כלל לאלטרנטיבות שנזכרות במשפט עצמו (*כן*, *לא*) אלא לקטגוריית-על שעל הנמען לבנות על בסיסן (למשל, על העדה לאשר או להכחיש מילולית ולא בהנהון ראש).

14:30 – 15:30 **ד"ר אירנה בוטוויניק** ***סליחה, אתה יכול עוזר אותי?* נקודות תורפה בשימוש בשפה שנייה**

אחד ההבדלים המהותיים בין רכישת שפת-אם לרכישת שפה שנייה הוא העובדה שרכישת שפה שנייה מתרחשת כשכבר יש לנו ידע לשוני, כלומר דקדוק, של שפת אמנו. כיוון שידע זה אינו בשליטתנו, אין אנו יכולים לנטרל אותו ולגשת לרכישת השפה השנייה כלוח חלק. האם הדקדוק של שפת האם משפיע על רכישת שפה שנייה והשימוש בה? אם כן, באיזה אופן? האם ההשפעה היא תמידית או זמנית? בהרצאה זו נכיר את תופעת "ההעברה" המאפיינת את רכישת שפה שנייה ואת השלכותיה.

מספר המקומות מוגבל. אנא שילחו דוא"ל לכתובת ruthzu@tauex.tau.ac.il עם הכותרת "אני אגיע ליום העיון בחוג לבלשנות".